

Yıldız Sarayı ahırları ve Ferhan

OLGAY SÖYLER

A

TLARA olan tutkusuyla bilinen II. Abdülhamid, Sultan Abdülmecid'in ikinci şehzâdesiydi. Abdülmecid'in genç yaşta vefâtı üzerine tahta amcası Abdülaziz geçince ağabeyi birinci veliaht konumuna yükseldi. Bu durum Abdülhamid'i sarayın dışın-da bir hayâta yöneltti.

O da, Kâğıthâne ve Maslak çiftliğinde ve İstanbul çevresinde satın aldığı arâ-zilerde çiftçilik ve hayvancılık işleriyle uğraşiyor, av merâkı olduğu için de sıkça atlarıyla doğada gezintiye çıkıyordu. Bu dönemde her ne kadar tahta geçme düşüncesinden uzak kalmış görünse de yaşanan gelişmeler Abdülhamid'in tahta çıkmasını gerektirmiştir. Ama o bir süre sonra devlet bürokrasisini taşıdığı Yıldız Sarayı'nda, doğada hayvanlarıyla birlikte geçirdiği zamanları hep yâdetmiş, hatta bir hayvânat bahçesi kurmuştur. Bu bahçede, ülkenin birçok farklı bölgesinden toplattığı kuşlar ve çeşitli yaban hayvanları bulunmaktaydı.

Başmâbeynci Tahsin Paşa, hâtîrâtında sultânın at ve güvercinleri diğer hayvanlara göre daha çok sevdiğini ve kıymetli atlara sâhip olduğunu; zaman zaman bunlardan hükümdarlara, îtibarlı kişilere ve elçilere hediye ettiğini, vakit buldukça da atlarını görmeye gittiğini yazar.

Kızlarından Ayşe Osmanoğlu'nun hâtıralarını anlattığı kitabında "binicilik merâkı" başlıklı bir bölüm vardır. Bu satırlarda Abdülhamid'in, kendisine âit Ali Bey çiftliğinde her gün atla dolaştığını, bütün işlerini at üzerinde kontrol ettiğini anlatır. Yine kızlarından Şadiye Osmanoğlu kaleme aldığı hâtıra kitabında, babasının sarayda atlarını gezdirdiğinden, kimi zaman onları pencereden izlediğinden ve kendi kullandığı tek atlı bir faytonla cuma selâmlığına çıktığından söz eder.

Abdülhamid, pâdişahlığının beşinci veya altıncı yılında cuma selâmlığına çık

FOTOGRAF: NİYAZI KAPTAN

Istabl-ı âmire-i Ferhan. Yıldız Sarayı.

tığı ve Ortaköy Câmii'ne gittiği bir günde, atının ayağına neft bulaştığı için câmiye ulaşana kadar birkaç defa düşme tehlikesi yaşayınca selâmlık merâsimine bir daha atıyla çıkmaz; cuma selâmlığına faytona binerek gider.

Türkiye'yi ziyâret eden ABD başkanlarından Ulyses Grant'ı Yıldız Sarayı'nda kabul eden Albülhamid, Grant ve oğluna sarayı ve civârını gezdirir, sarayın ahırlarını gösterdiği bir esnâda da misâfirlerine iki saf kan Arap atı hediye eder. Adları Leopard ve Linden Tree olan bu iki at, Amerika'ya götürülür ve Yeni Dünya'ya ilk ayak basan kayıtlı saf kan Arap atları olarak târihe geçerler.

Sultan Abdülhamid'in kır küheylânı Ferhan'ı anmadan geçmek olmaz. Bu değerli Arap atı aslında Bağdat'ta bir aşîret

reîsine âittir. Yerel bir çatışma esnâsında yaralanan sâhibini dişleriyle çekerek ölümden kurtarınca atın nâmı İstanbul'a kadar ulaşır. Sultan Abdülhamid, bu sâdik hayvanın kendisi için satın alınmasını ister.

Durumdan haberdar olan atın sâhibi ise beyaz küheylânını sultâna hediye olarak gönderir. Ferhan İstanbul'a gelmeden önce Yıldız Sarayı'nda kendisi için giriş kapısı at nalı şeklinde tasarlanmış özel bir ahır inşâ edilir. Bu kapının üzerinde ahırın Ferhan'a âit olduğunu gösteren bir levha asılır.

Kır küheylân Ferhan, sadâkatiyle olduğu gibi, binicisi yanına yaklaştığında kendini hafifçe öne eğmesiyle de ün salmış hisleri güçlü bir attı. 🐾